

»Goriška pričevanja« v Ljubljani

Dan pred slovenskim kulturnim praznikom, tj. v četrtek, 7. t.m., so v sprejemni dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani odprli veliko razstavo z naslovom »Goriška pričevanja«, ki jo je po večmesečnem trudu pripravil Goriški muzej. Razstava sodi v niz prikazov kulturnih dragotin posameznih slovenskih pokrajin oz. institucij, ki le-te hranijo, tako da si je občinstvo v slovenski prestolnici doslej že lahko ogledalo mariborske zaklade in tiste, ki jih hranijo v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani.

Slovesno odprtje razstave »Goriška pričevanja« je v imenu Cankarjevega doma uvedel Sergej Dolenc, ki je nato predal besedo kulturnemu ministru SR Slovenije dr. Matjažu Kmeclu. Govornik je poudaril, da pomeni razstava pošten prikaz kulturnega bogastva in več kot 1000-letne slovenske prisotnosti na našem zahodnem obrobju in izrazil mnenje, da je vsekakor vredna ogleda. Zatem je spregovoril ravnatelj Goriškega muzeja Branko Marušič, ki je pojasnil zasnovo razstave, njeno nastajanje in na kratko orisal značaj gradiva. Razstava »Goriška pričevanja« obsega okrog 300 predmetov s področja arheologije, etnologije, umetnostne zgodovine in zgodovine. Predaleč bi nas zavedlo, če bi začeli podrobneje razčlenjevati posamezne razdelke, saj bomo to storili ob drugi priložnosti, tokrat zapišimo le, da je kronološko urejeno gradivo nazoren prikaz družbenega, političnega, umetnostnega in kulturnega dogajanja od prazgodovinskih obdobij pa neke do konca 40. let tega stoletja, točneje do leta 1947, ko je bila Primorska priključena k Jugoslaviji. Ob razstavi je izšel tudi obsežen katalog, ki so ga pripravili Matija Suhadolc, ki si je zamislil tudi postavitev razstave. Za kroniko zapišimo še, da je v kulturnem programu z izvirnimi ljudskimi instrumenti izvajal stare slovenske motive duo Terlep, številnim gostom pa so po uradnem sporedu ponudili pristna vipavska in briška vina.

Istega dne zvečer je bila v veliki dvorani Cankarjevega doma slovesna podelitev letošnjih Prešernovih nagrad. Slavnostni govornik je bil pesnik in urednik Ciril Zlobec, njegova osrednja misel pa je bila, da bo potrebno slovenski kulturi v bodoče posvečati več družbene pozornosti, tudi kar

nadaljevanje na 2. strani ■

Obisk predsednika slovenske vlade

V ospredju pogovorov tudi manjšinsko vprašanje

Predsednik slovenske vlade Dušan Šinigoj je v torek, 12. t.m., bil na obisku v Trstu, kjer je bil gost predsednika deželne vlade Furlanije - Julijske krajine Adriana Biasuttija. Predsednika Šinigoja sta spremljala podpredsednik vlade Janez Bohorič in predsednik republiškega odbora za mednarodne odnose Marko Kosin. Pri pogovorih je sodeloval jugoslovanski generalni konzul v Trstu Drago Mirošič.

Biasutti in Šinigoj sta proučila stopnjo sodelovanja med Furlanijo - Julijsko krajino in Slovenijo, zlasti stanje izvajanja gospodarskega dela osimskih sporazumov. Posebno pozornost sta posvetila položaju narodnih manjšin, slovenske in Italiji in italijanske v Jugoslaviji. V tej zvezi je Biasutti omenil obisk ožjega senatnega odbora v Trstu, Gorici in Vidmu ter sklep predsednika Craxija, da se ministru za odnose z deželami poveri naloga, naj sestavi zakonski osnutek za zaščito slovenske manjšine v Italiji. Biasutti je dejal, da njegova vlada pobliže spremlja problematiko zaščite naše manjšine in se zavzema za čimprejšnjo ureditev tega vprašanja. Dušan Šinigoj je poudaril, kako v Sloveniji pričakujejo, da se bo to vprašanje čimprej rešilo, in sicer tako, da bo vsem pripadnikom slovenske manjšine zajamčena enaka raven zaščite, ne glede na pokrajino, v kateri bivajo.

V ospredju pogovorov so dalje bili problemi v zvezi z gradnjo avtocestnih povezav Vrtojba - Razdrto in Fernetiči - Razdrto. Italijanska stran je obljubila, da bo posredovala pri Evropski investicijski banki in Evropski skupnosti, naj podpreta gradnjo omenjenih avtocestnih povezav. Slovensko odposlanstvo si je popoldne ogledalo Zavod združenega sveta v Devinu, kjer je med 180 dijakov z vsega sveta tudi nekaj slovenskih dijakov iz Slovenije in za-mejstva.

Pred odhodom iz Trsta je predsednik slovenske vlade sprejel v prostorih jugoslovanskega generalnega konzulata enotno delegacijo Slovencev v Italiji. Predmet pogovora je bilo seveda vprašanje celovite zakonske zaščite naše manjšine.

—□—

SREČANJE DE MITA - ŠTOKA

Vsadržavni tajnik Krščanske demokracije De Mita se je 6. februarja sestal z deželnim svetovalcem Slovenske skupnosti in predsednikom deželne komisije za vprašanja Evropske skupnosti in zunanje stike, odvetnikom Dragom Štoko. V poglobljenem razgovoru sta De Mita in Štoka obravnavala še nerešena vprašanja slovenske manjšine v Italiji.

Spet težave zaradi snega in poledice

Deževno in južno vreme konec prejšnjega tedna nas niti od daleč ni opozarjalo, da se vreme v februarju lahko kaj kmalu spremeni. Tako se je zgodilo, da se je nedeljski večerni dež začel zaradi znižanja temperature najprej spreminjati v led, kaj kmalu pa je začel tudi naletavati sneg. Vse skupaj je čez noč zmrznilo, tako da je bila po vseh cestah in pločnikih poledica, ki je povzročila veliko skrbi in težav pešcem.

Vsa tržaška pokrajina se je znašla v objemu snega in ledu, medtem ko v drugih krajih naše dežele ponedeljkovo jutro ni prineslo takih presenečenj. Ljudje se niso preveč ustrašili, saj je bila zimska oprema še pri roki, tako da promet ni imel večjih zastojev. Nekaj težav je bilo pri ureditvi mestnih prevoznih sredstev. Velike zamude so tako imeli avtobusi, ki povezujejo

mesto s Kraško planoto, nekatere avtobusne vožnje pa so bile ukinjene, ker vodijo proge po strmih cestah, kjer še tako dobra zimska oprema ne more biti kos poledici in nečiščenim cestiščem. Tudi šole in vrtci v ponedeljek povečini niso imeli pouka. Ponekod so bili razredi skoraj prazni, tako da so po prvi uri pouka vsi šli domov. Tudi šolsko skrbništvo je dovolilo ravnateljstvom, da zaradi slabega vremena prekinajo pouk.

Veliko dela so seveda imeli delavci podjetja ANAS, ki so tokrat res poskrbeli za prevoznost državnih cest. Ker so ob ponedeljskih trgovine zaprte, mnogi pločniki v mestnem središču in drugod sploh niso bili počiščeni, čeprav občinski odlok pravi, da morajo lastniki trgovin in javnih lokalov ter lastniki hiš poskrbeti za to, da imajo pred vhodom in hišo čist pločnik.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 17. februarja, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 10.30 Mladinski oder: Zgodbe iz otroških dni velikih mož: »Fant, ki mu je bilo ime Abraham Lincoln« (Dino Guernieri, Marija Raunik); 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Kmetijski tednik; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Nediški zvon; 15.00-19.00 Šport in glasba ter prenosi z naših prireditvev; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 18. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Gaetano Donizetti: Don Pasquale (prvo in drugo dejanje); 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h - Smer: Slovenske gore; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glas »frajtonarce«; 13.30 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Jakec Vohljač, otroški detektiv«; 15.00 Iz šolskega sveta; 16.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Violinist Tomaž Lorenz in pianistka Alenka Šček; 18.00 Kmetijski tednik; 18.30 Glasbena priloga; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 19. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Med Brdi in Jadranom; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Oddaja za otroški vrt; 10.20 Gaetano Donizetti: Don Pasquale (tretje dejanje); 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h: Filmskemu ustvarjanju naproti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Mladi mladim; 16.00 Veter raznaša besede; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Violinist Tomaž Lorenz in pianistka Alenka Šček; 18.00 »Godci, godite, naš ples je začet; saj druga ne manjka ko lepih deklet«. Pusta radijska igra; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 20. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.10 Almanah: Gospodarska problematika; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za 1. stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h: Liki iz naše preteklosti; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Dekliški zbor »Devin«, zbor »Mačkolje« in ženski zbor »Repentabor«; 13.40 Glasbena priloga; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Kocka na kocko; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Altistka Marta Valetič in pianistka Anna Luci Sanvitale; 18.00 »Poezija slovenskega zapada«, primorski pesniki v analitičnem prikazu Tarasa Kermaunerja; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 21. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za 2. stopnjo osnovne šole; 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 Discorama; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Mešani zbor »Balasa Bálint« iz Esztergoma na Madžarskem; 18.00 Četrtekova srečanja: Primorska diaspora v svetu; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 22. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.00 Oddaja za srednjo šolo; 11.30 Beležka; 12.00 Sestanek ob 12h: Spoznavajmo ribe našega morja; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 bor »Drugi oktober«; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Povejmo v živo; 15.00 V svetu filma; 16.00 Iz svetovne zakladnice pripovedništva; 16.30 Postni govor; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Nabožna glasba; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 23. februarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Narodnozabavna glasba, Koledar; 7.40 Pravljičica; 8.00 Kratka poročila; 8.40 Slovenske popevke; 10.00 Kratka poročila in pregled tiska; 10.10 Repentabor 1984, glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe; 11.10 Moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice; 11.30 Beležka; 12.00 »Glas od Režije«; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Kratka poročila; 14.10 Otroški kotichek: »Igrajmo se pravljice«; 15.00 Z Gershwinom od popevke do opere; 16.00 Naša šolska obzorja; 17.00 Kratka poročila; 17.10 Klavirski duo Silvio Donati - Aleksander Rojc; 18.00 Dramska vetrovnica: »Smeh na domačih tleh«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ nadaljevanje s 1. strani

zadeva gmotno vrednotenje. Kulturni spored je izvajal APZ »Tone Tomšič«, ki je že v uvodu seveda zapel nepogrešljivo Prešernovo »Zdravljico« v Premrlovi uglastitvi. Nagrajenci za leto 1985 so naslednji: velike nagrade so prejeli dramski igralec Polde Bibič, pesnik Ivan Minatti in skladatelj Vilko Ukmar. Nagrado Prešernovega sklada so dobili trobentar Stanko Arnold, dramska igralka Jožica Avbelj, operna solistka Olga Gracelj, pesnik Gustav Januš, akademski slikar Zmago Jeraj, pisatelj Taras Kermauner (ki pa nagrade ni dvignil), grafična oblikovalca Miljenko Licul in Ranko Novak, filmski režiser Rajko Ranfl, akademski slikar Rudi Španzel in dramski igralec Dare Valič. Ne nameravamo sicer

Weinberger v Münchnu

Ameriški obrambni minister Weinberger je te dni v Münchnu zagovarjal tezo, da Reaganove zamisli o takoimenovanem »vesoljskem orožju« ne bodo sprožile nove oborožitvene tekme in da jo bodo celo preprečile. Šlo je za govor, ki so ga prebrali v njegovi odsotnosti, ker mu zaradi vremenskih neprilik ni uspelo pravočasno odleteti z londonskega letališča, da bi lahko osebno pozdravil 150 izvedencev iz držav Atlantskega zavezništva, ki so se te dni v bavarski prestolnici udeleževali srečanja o obrambnih vprašanjih. Weinbergerjev obisk v Zvezni Nemčiji je bil zato skrčen samo na en dan, ko se je v Giessenu na Hessenskem sestal s svojim zahodnonemškim kolegom Manfredom Woernerjem. Weinbergerjev govor je bil v prvi vrsti uglašen v to, da bi odpravil zaskrbljenost zahodnih Nemcev, ki jo je izrazil prvi dan srečanja kancler Helmut Kohl, ko je obravnaval možnost, da bi ameriški vesoljski obrambni sistem ne upošteval evropskih zaveznikov Združenih držav.

Marchais potrjen za tajnika KPF

V nekem pariškem predmestju se je končal 25. kongres francoske komunistične partije. Šlo je za enega najtežjih kongresov te francoske politične formacije. Tisoč 717 delegatov je za predsednika potrdilo Georges Marchaisa, ki že 12 let vodi partijo. Pierre Juquin, voditelj reformistične struje, je plačal svoje oporečništvo z izključitvijo iz politbiroja. Ni pa bil vržen iz centralnega komiteja. To je bila morda največja novost tega 25. kongresa. Velike čistke, ki jo je marsikdo napovedoval, ni bilo. Mimo Juquina sta bila v centralni komite izvoljena še dva »novatorja«. Prvi je bivši minister za poklicno izobraževanje Marcel Rigout, ki se je lanskega julija boril, da bi komunisti ostali v vladi in za spremembe v partijskem vodstvu. Drugi pa je Felix Damette, delegat pariške federacije, ki ga je preteklo dni neki strankin časnik označil za »največjega heretika«. Delegati so s tisoč 652 glasovi odobrili sklepno resolucijo, ki potrjuje načelo »de-

posegati v delo komisij, ki so odločale o nagradah, vendar menimo, da je v izboru imen tudi tokrat odločno premalo poudarjen enotni slovenski kulturni prostor in se sprašujemo, kako to, da npr. nobena od velikih nagrad že dolgo ni bila podeljena kakemu zamejcu, saj vemo, da so na naslov upravnega odbora že večkrat prihajali predlogi tudi v tem smislu.

—□—

Finci so vrnili Sovjetom razbitine rakete

Finci so izročili Sovjetom razbitine rakete, ki je bila 28. decembra priletela v finski zračni prostor in nato padla v jezero Inari. Za vrnitev se je bil odločil finski predsednik Kóivisto. Sovjeti bodo poravnali stroške za celotno operacijo, in sicer okrog 167 milijonov lir. Finski izvedenci so dele rakete, preden so jih vrnili Sovjetom, natančno pregledali. Napol uradno se je razširila vest, da je šlo za starejši tip rakete in ne za vrste Cruise, ki ga je treba elektronsko programirati pred izstrelitvijo. Menijo dalje, da raketa, ki je zašla v finski prostor, ni bila sestreljena od samih Sovjetov, marveč da je tresčila na zemljo oziroma v jezero enostavno zato, ker ji je pošlo pogonsko gorivo.

OLIMPIJSKE IGRE 1992

Predsednik Mednarodnega olimpijskega odbora Juan Antonio Samaranch se je mudil v Sarajevu, kjer se je udeležil manifestacij ob prvi obletnici zimskih olimpijskih iger. Preden je došel v prestolnico Bosne in Hercegovine, se je Samaranch mudil v Beogradu, kjer si je ogledal tamkajšnje športne naprave. »Beograd je zelo resen kandidat za organizacijo olimpijskih iger v letu 1992«, je izjavil predsednik, potem ko si je v spremstvu najvišjih beograjskih predstavnikov ogledal športne naprave v jugoslovanski prestolnici.

—□—

UMRL NEKDANJI ŠPANSKI PREDSEDNIK

V Španiji je 11. t.m. umrl José Maldonado, zadnji predsednik španske republike v izgnanstvu. Star je bil 85 let. Maldonado se je ob koncu španske državljanske vojne leta 1939 zatekel v Francijo, kjer je bil potem leta 1970 izvoljen za predsednika republike v izgnanstvu. Po padcu Francovega režima je sam Maldonado razpustil ta begunski organizem; to se je zgodilo leta 1977, ko so bile v Španiji prve svobodne volitve. Kmalu zatem se je Maldonado vrnil v domovino. Pogosto je javno pohvalil kralja Juana Carlosa in njegovo vlogo pri obnovitvi demokracije v Španiji.

PROSTOR MLADIH

LEP VEČER POSVEČEN NOVIM KNJIGAM V SKK

V Slovenskem kulturnem klubu, kjer se vsako soboto zbira mladina, so se 9. t.m., na izviren način poklonili Prešernu. Predstavili so namreč knjižna prvenca Saše Martelanca in Saše Rudolfa.

Oba sta letos izdala svoja knjižna prvenca. Martelančevo knjigo »Melodija«, ki je izšla pri Goriški Mohorjevi družbi, in knjigo Saše Rudolfa »Olimpijski ogenj in dim«, ki jo je izdalo Založništvo tržaškega tiska, sta predstavila Maja Lapornik in Ivan Peterlin.

Uvodne besede je prisotnim članom kluba spregovorila mentorica prof. Lučka Susič. Maja Lapornik je v predstavitvi »Melodije« poudarila misel, da je to zbirka krajše proze, ki pa je po vsebini lahko zanimiva za vse, še posebej za tiste, ki ob njej podoživljajo čas, ki ga opisuje Martelanec, a tudi za tiste, ki iz nje spoznajo občutke in misli pisatelja, ki je tiste dogodke sam doživljal. Knjiga pa ima ob zanimivi vsebini še odlično lastnost, to je čudovito slovenščino, ki že sama po sebi bogati bralca.

Tudi Ivan Peterlin, ki je predstavil Rudolfovo knjigo »Olimpijski ogenj in dim«, se je o tem delu zelo pohvalno izrazil. Med drugim je poudaril misel, da gre za izredno zanimivo delo, ki ob športnih dogodkih razkriva še družbeno in človeško zakulisje olimpijskih iger. Prav zato je knjiga močnejše bolj zanimiva za tiste, ki jim šport ne pomeni samo zmago in rezultat, ampak tudi ta nešportna, družbena in politična vsebina knjige, saj je Rudolf natančen in prodoren kronist in komentator dogodkov, ki jim je bil priča.

Predavatelja sta svoja izvajanja utemeljila tudi z branjem primernih odlomkov iz predstavljenih del. Zanimiva debata pa je še bolj osvetlila avtorja in deli, ter pokazala, da je med mladimi veliko zanimanja za obe knjižni novosti v našem zamejstvu.

—□—

»BOJ SLOVENCEV POD FAŠIZMOM ZA NARODNE PRAVICE«

V Trstu so v petek, 8. t.m., predstavili javnosti še eno knjigo s pričevanji o slovenski polpretekli dobi v teh krajih. Gre za knjigo »Boj Slovencev pod fašizmom za narodne pravice«, ki jo je napisal znani goriški narodni in politični delavec dr. Avgust Sfiligoj. Predstavitve je bila na pobudo Slovenske prosvetne Matice v Trstu, na njenem sedežu v Machiavellijevi ulici. O njem delu, času in ljudeh v knjigi je spregovoril inž. Boris Sancin, ki je tudi avtor uvoda v samo knjigo.

Ob predavatelju je zatem nastopil še avtor dr. Sfiligoj, ki je predstavitev dopolnil z živo besedo. Knjiga zajema celotno razdobje fašizma, tisto dramatično dogajanje pa je podano s pristopom živega pričevalca. Uvodni del sega najprej do plebiscita leta 1866, po katerem je Beneška Slovenija pripadla Italiji. Pripoved pa se nadaljuje tudi v času po drugi svetovni vojni, ko je imel avtor še zamotane težave s sodnim procesom, katerega korenine so segle še v čas fašizma.

SLOVENSKA ŠOLA IN SENAT

Med senatno razpravo o zakonskem načrtu, ki zadeva razmah višjih srednjih šol, so prišli na vrsto tudi nekateri problemi slovenske šole v Italiji. Zaoberani so v resoluciji, ki jo je predložila senatorka Jelka Grbec skupno s še drugimi kolegi komunistične skupine in s predstavniki neodvisne levice. Senatorka Grbčeva je poudarila, da nameravata obe skupini opozoriti vlado na celo vrsto problemov slovenske šole, problemov, ki jih sedma komisija ni vzela v poštev.

Jelka Grbec je med drugim poudarila, da razpolaga slovenska manjšina v Italiji le z dvema zakonoma za svoje šolstvo, da pa omenjena zakona ne omogočata vsega, kar bi slovenska šola v Italiji še potrebovala.

19 MRTVIH NA NEMŠKI AVTOCESTI

Na avtocesti med Münchnom in Nürnbergom je prišlo 11. t.m. do strahovite nesreče, pri kateri je izgubilo življenje 19 angleških vojakov, najmanj 24 pa jih je ranjenih. Avtobus, s katerim so se vozili, se je zaletel v cisterno s prikolico. Vnel se je silovit požar in večina žrtev je zgorela v plamenih. Vojaki so bili člani angleške letalske godbe, ki se je odpravljala na vrsto koncertov po Bavarskem. Nesreča se je pripetila v bližini kraja Langenbruck.

Tako niso upošteevane vse usmeritve v šolanju, predvsem pa sploh ni šol kar v celi pokrajini, namreč videmski, kjer je Cassandra komisija vendarle ugotovila navzočnost Slovencev v kar 20 občinah. Senatorka Grbčeva je poudarila, da ni v omenjeni pokrajini celo niti enega samega slovenskega otroškega vrtca. Obstajajo le redki zasebni tečajji slovenskega jezika. Resolucija predlaga vladi vrsto posegov za reševanje celotnega problema slovenskega šolstva, pri čemer pa naglašajo, da sicer ne terja točnih rokov, da pa bi se problema ne smelo zavlačevati.

—□—

UMRL PISATELJ ARREGUI

V Urugvaju je v soboto, 9. t.m., umrl Mario Arregui, največji živeči pisatelj te dežele in eden največjih v Latinski Ameriki. Star je bil 67 let. Arregui je pripadal takoimenovani »generaciji 1945«; značilno zanjo je bilo, da je pretrgala z modernističnimi shemami po vzoru dotedanje latinsko-ameriške književnosti in je veljala za zelo kritično. Mario Arregui je zaslovel zlasti po tem, da je obravnaval domače probleme v splošni človeški optiki, pri tem pa se je rad spuščal tudi na področje fantastičnih pripovedi. Njegova glavna dela so »Sanjuanska noč«, »Ljudje in konji«, »Pripovednik«, »Žeja in voda« ter »Metla in čarovnica«.

Alpinisti SPDT na Južno Anapurno

Lani je Slovensko planinsko društvo Trst praznovalo 80-letnico ustanovitve. Poleg važne prireditve v Kulturnem domu, meseca novembra, si je društvo zaželelo proslaviti to obletnico z osvojitvijo sedem-tisočaka.

Goro, ki jo mislijo naši alpinisti osvojiti, je Južna Anapurna v gorski skupini Anapurn. V dobi, ko so osvojitve osem-tisočakov postale že skoro nekaj vsakdanjega, 7219 m Južne Anapurne ne vzbujajo velike senzacije. Treba pa je omeniti, da ta odprava namerava osvojiti vrh po prvenstveni smeri, ki teče po jugo-zahodnem grebenu. Vrh so prvič preplezali Francozi leta 1964.

V Himalajo se bo podalo šest članov zamejskega alpinističnega odseka: Lucijan Cergol, ki je tudi vodja odprave, nato Lucijan Milič, Lenard Vidali, Fausta Sisti, Eva Fičur in Davor Zupančič. Odpravi se bo priključil tudi zdravnik Vilko Batistič, ki je član AO Nova Gorica.

Poleg težav, ki jih predstavlja vzpon kot tak in s katerimi se bodo naši alpinisti spoprijeli čez dober mesec in pol, pa so tu težave drugačnega značaja s katerimi se organizatorji že ukvarjajo.

Uresničitev odprave je vezana na vrsto birokratskih in tehničnih problemov. Zagotoviti si je treba dovoljenje za vzpon, izpolniti razne formularje, poslati seznam materiala in oris smeri. Poleg tega je treba vzpostaviti stike z različnimi specializiranimi trgovinami z alpinističnim materialom, in ne nazadnje je tu tudi finančni problem. V kolikor je taka pobuda vezana na velika gmotna sredstva bo skušalo vodstvo SPDT sensibilizirati slovensko javnost ravno v tej smeri, saj se stroški celotne ekspedicije vrtijo okoli 35 milijonov lir. To vsoto bodo delno krili člani sami, ostalo pa si bodo skušali zagotoviti.

V ta namen prodajajo člani ekspedicije spominske majčke in razglednice, katere lahko dobite v Tržaški knjigarni ali pa pri samih članih. Glede na to, da je vsota res velika pa so se člani obrnili tudi na nekatere gospodarske tvrdke.

Mislím, da se vsi zavedajo važnosti tako široko zasnovanega načrta, predvsem če upoštevamo dejstvo, da so tisti, ki ga pripravljajo in ga bodo uresničili, člani slovenske narodne skupnosti v Italiji. Odmev, ki ga lahko ima ta himalajska odprava, povezan s pestrim delovanjem alpinističnega odseka SPDT, pripomore k uveljavitvi naše skupnosti v očeh italijanske večine in pa tudi matičnega naroda.

Davor Zupančič

ANNAPURNA SOUTH m. 7219 - SOUTH WEST RIDGE

Prešernova proslava z Bambičem, Košuto in Komornim orkestrom RTV

Sobota, 9. februarja, dan po dnevu, ki je posvečen spominu na Prešerna in slovenski kulturi, je v Kulturnem domu v Trstu zbrala precejšnje število rojakov. Bila je izraz in plod dela naše zamejske kulture.

Slovenska kultura je lahko bila ponosna, da smo se Slovenci spomnili enega naših največjih likovnikov, Milka Bambiča in to z razstavo ob njegovem 80. rojstnem dnevu. Razstavo je v prostorih Kulturnega doma pripravilo društvo zamejskih likovnikov. Prisotne je v imenu društva pozdravil predsednik Sergij Cesar, o Bambičevem umetniškem delu in njegovi dejavnosti oblikovalca in kritika pa je spregovoril Marko Kravos. Vsekakor gre za zanimivo razstavo, ne samo, ker so Bambičeva dela res vredna ogleda, ampak tudi, ker so take razstave dokaz življenjskosti in ustvarjalne trdoživosti naše narodne skupnosti. Prav res bi priporočili ogled te razstave vsem, ki jim je za resnično rast naših ljudi. Ogle dati si moramo to razstavo tudi, in mogoče predvsem, z neko zgodovinsko zavestjo, vsako razstavljeno delo pa postaviti in ceniti tudi kot dokaz dobe v kateri je nastalo. Umetniške in ustvarjalne sile, ki se odražajo iz razstavljenih slik, risb, grafičnih oprem itd. pa oceniti tudi kot sredstva, ki s pomočjo vidnih občutkov vzgajajo in spodbujajo.

Večerna proslava je bila predvsem v znamenju melodije, besedne in glasbene. Slavnostni govornik, mladi slavist Miran Košuta, je namreč z izbrano besedo in v obliki gradnje glasbenega stavka, razvil nedvomno zanimiv, primerno kritičen, a vse-

kakor perspektiven govor. Po analizi stanja v katerem se nahajamo danes Slovenci, mu je bila osrednja misel, da kultura ne sme biti formalna, da jo moramo graditi vsi iz »subjektivne danosti z ustvarjalnim, družbeno naprednim delom«. Mladi govornik je zaželel »mlado kulturo«, se pravi ustvarjalnost, na vseh področjih in smereh, ki bo obenem sveža in odprta. Tako je ugotavljal in si želel Miran Košuta, da »zato v literaturi ne more biti tabu tem, v glasbi nedovoljenih harmonij, v slikar-

stvu neodbravanih perspektiv, v znanosti prepovedanih teorij«.

Vsekakor so to misli, ki bi morale preseči teže besede, ki je bila izgovorjena in napisana in se uresničiti tudi v dejanjih. Nedvomno gre za cilj, ki ga kot narod moramo doseči, če naj imamo nekaj upanja, da se bomo ohranili in se razvijali.

Proslava pa je bila tudi praznik slovenske glasbe. Nastopil je namreč Komorni orkester RTV iz Ljubljane, ki ga je ob tej priložnosti dirigiral Stojan Kuret. Kot solisti v skladbah Ivančiča, Vivaldija, Škerjanca, Vrabca, Gabrijelčiča in Merkúja pa so nastopili mnogi zamejski solisti, ki nam potrjujejo visoko kvaliteto našega glasbenega poustvarjalnega kadra.

Po mnogih naših društvah in šolah lepe Prešernove proslave

Februarski dnevi že tradicionalno pomenijo priložnost za obnovitev in poživitev kulturnih pobud v počastitev našega največjega pesnika Prešerna, oziroma dneva slovenske kulture.

Naši prosvetni in kulturni delavci ter dijaki in profesorji, učenci in učitelji so povsod poskrbeli za tako ali drugačno prireditev ali proslavo, vse pa so imela za skupni imenovalec Prešerna in tako ali drugačno misel na rast in razvoj slovenske kulture.

Razveseljivo je, da so posebno dijaki navdušeni nad prirejanjem Prešernovih proslav, saj so po vseh šolah pokazali, da imajo precejšnjo mero ustvarjalne misli in smisla za oblikovanje novih načrtov.

Prireditve so pripravili tudi v Gročani, kjer je pred kratkim obnovljeno društvo Krasno polje priredilo prvo proslavo v letošnjem letu. Na prireditvi je poleg članov društva govoril tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec, nastopali pa so osnovnošolski otroci in zbor Jadran iz Milj, ki je zapel šest pesmi.

Šempolajsko društvo Vigred je tudi pripravilo za 8. februar lepo proslavo. Od lanskega aprila, ko so ustanovili društvo, je slednje organiziralo že nekaj kulturno-prosvetnih prireditev, ki so doživele lep uspeh. Po pozdravnem govoru predsednice društva Elene Legiša je nastopil otroški zbor, ki ga sestavljajo učenci prvih štirih razredov celodnevne osnovne šole v Šempolaju. Vodila jih je Majda Legiša, Leonida Gruden pa je vodila petje učencev petega razreda. Posebno zanimiv je bil govor Katje Škerk, ki je podala zgodovinski pregled kulturne dejavnosti v vasi. Tako se je spomnila Ljudskega odra, Katoliškega izobraževalnega društva in društva Razvoj, ki je tudi delovalo v Šempolaju. Zadnji del večera v šempolajski šoli pa je bil namenjen veseloigrji »Piknik s tvojo ženo«, ki sta jo izvajala člana Gledališča brez tretjega iz Kopra.

V Prosvetnem domu na Opčinah je o pomenu dneva slovenske kulture govorila

Slovenska skupnost v miljski občini o bližnjih upravnih volitvah

Pred dnevi so se sestali člani sekcije Slovenske skupnosti v občini Milje. Govorili so predvsem o škodljivih posledicah električne termocentrale, ki bi jo nekateri želeli zgraditi pri Orehu, ter morebitne postavitev novega upepeljevalnika nad Štrmarjem. S tem v zvezi so izrazili globoko zaskrbljenost in upanje, da gre samo za časopisne govorce.

Poleg o organizacijskih in krajevnih problemih so razpravljali tudi o tem, kako ohraniti in dalje razvijati do sedaj dosežene pridobitve slovenskega prebivalstva v tej narodnostno močno izpostavljeni občini. Ocenili so, da bodo v tem pogledu važna preizkušnja izidi občinskih volitev 12. maja. Na žalost vse politične sile, razen Liste Frausin, ki vodi občinsko upravo, se za probleme in zahteve Slovencev sploh ne zanimajo ali jim celo odkrito nasprotujejo.

Glede na to in da je za nadaljnje razvijanje slovenskega vrtca, šole in kulturnega življenja nujno potrebna naklonjenost občinske uprave, kakor so med drugim pokazale dosedanje izkušnje, bodo morali slovenski volivci vzeti takšno stanje stvarno v pretres in to v še večji meri kot v preteklosti.

Člani sekcije so obenem izrazili željo in pripravljenost, da bi se Slovenska skupnost predstavila na volitvah vsaj v enem ali dveh krajevnih sosvetih (konzultah), ki bi se morale letos prvič izvajati neposredno in istočasno z volitvami občinskega sveta.

Ob koncu je bilo sklenjeno, da bo sekcija v kratkem nakazane probleme ustrezno poglobila.

—□—

JAVNI PREVOZI V DOLINI

Na seji občinskega sveta dne 25. 1. je župan poročal o srečanjih in dogovarjanju s predstavniki konzorcialnega prevoznega podjetja ACT za preureditev in izboljšavo javnih prevozov v občini.

Medtem so nekateri vaščani zbrali v Borštu in Zabrežcu podpise, s katerimi zahtevajo preureditev javne prevozne službe, predvsem za Boršt in Zabrežec. Podpise so izročili županu, ki je ponovno potrdil, da bo občinska uprava v najkrajšem času obravnavala vprašanje v občinskem svetu in sklicala javni sestanek v Borštu, kakor hitro bo prejela ustrezne in konkretne odgovore od prevoznega podjetja.

V DRUŠTVU
SLOVENSKEGA IZOBRAZENCA
v Trstu

bo v ponedeljek, 18. februarja predaval
pisatelj Boris Pahor o

JOSIPU GODINI - VRDELSKEM

Predavanje v Peterlinovi dvorani, Donizettijeva 3, se bo začelo ob 20.30.

Olga Lupinc, ki je podala nekakšen pregled kulturne rasti od Prešernovih časov do danes, sledilo pa je umetniško branje Jurija Součka, ki je podal Kosmačevo »Balado o trobenti in oblaku«.

Lepa udeležba je bila tudi na Prešernovi proslavi pri Domju. Domače društvo jo

dalje na 5. strani ■

Prešernova proslava društva I. Gruden

Slovensko kulturno društvo Igo Gruden je v petek, 8. t.m., priredilo v društvenih prostorih Prešernovo proslavo. Gostje in glavni oblikovalci večera so bili pevci Tržaškega okteta, ki so nastopili s celovečernim koncertom zanimivih zborovskih skladb.

Poslušalce je pozdravil prof. Zvonko Legiša, ki je referent za kulturo pri nabrežinskem društvu. Po uvodnih mislih o pomenu kulturne dejavnosti v Nabrežini je osrednji del svojega govora posvetil razmišljanju o kulturni dejavnosti v prihodnosti. Še posebej se je ustavil pri težavah, ki jih ima društvo s prirejanjem najrazličnejših kulturnih pobud, ker ni v vasi, in občini sploh, primerne dvorane. Ves govor je bil, kot je opozoril ravnatelj Legiša, usmerjen predvsem v to, da bi se prisotni zamislili o dejavnosti društva, pred občnim zborom, ki bo v petek, 15. t.m., v društveni dvorani »Igo Gruden« ob 20. uri.

Tržaški oktet je predstavil predsednik društva Antek Terčon. Povedal je, da je oktet imel svoj krstni nastop 20. decembra 1970. leta prav v nabrežinski dvorani. Takrat je oktet vodil operni pevec Ivan Sancin, današnji umetniški vodja pa je Janko Ban. Njemu in pevcem sedanjega sestava Tržaškega okteta je treba čestitati, da so se nabrežinskemu občinstvu predstavili z zelo dobrim sporedom in z visoko kultiviranim petjem. Večer so začeli z redko izvajanimi pesmimi Hrabroslava Volariča in Antona Hajdriha, sledile pa so v glavnem bolj ali manj znane skladbe tržaških slovenskih skladateljev, kot so Aleksander Vodopivec, Ignacij Ota, Zorko Harej, Stane Malič, Ubald Vrabec in drugi. V drugem delu pa so peli priredbe slovenskih ljudskih pesmi. Tako smo lahko slišali Merkušjeve priredbe, Simonitijevo in še nekatere pesmi drugih narodov.

Tržaški oktet, ki se je upravičeno in povsem zaslužno že močno uveljavil doma in povsod, kjer je nastopal, je tudi tokrat potrdil svoj sloves. Odlično fraziranje, nad vse skrbna izgovarjava in točnost ter zlistost kažejo na skrbno in temeljito delo. V

JUGOSLOVANI PROTI SKLICANJU KONFERENCE KOMUNISTIČNIH IN DELAVSKIH STRANK

Zveza komunistov Jugoslavije je znova jasno poudarila, da se ne strinja s sovjetskim načrtom o svetovnem sklicanju vseh komunističnih in delavskih strank. Svetovna konferenca, kot si jo zamišljajo v Moskvi, naj bi obravnavala probleme miru in vojne. Kot piše beograjska publikacija Komunist, bi bila taka konferenca neprimerena, saj je očitno, da se večje število partij s sovjetskim predlogom že zdaj ne strinja. Vztrajati pri tej zamisli bi ne imelo drugih posledic kot povzročanje nepotrebnih konfliktov med različnimi partijami. List Politika Express pa se sprašuje, čemu siliti z idejo o monolitnem komunističnem gibanju, ko pa je že toliko partij izbralo lastno samostojno pot.

drugem delu sta mogoče utrujenost ali slab dan pripomogli k nagibanju k padanju nekaterih glasov in mogoče malo preveč izraziti zastrtosti pri petju višjih glasov. Vsekakor pa so to-le obrobne pripombe, ki niti najmanj ne zmanjšajo užitka, ki smo ga imeli ob poslušanju teh odličnih pevcev in interpretov. Pri tem gre še enkrat poudariti nedvomne velike zasluge, ki jih ima njihov umetniški vodja Janko Ban, da je ta pevska komorna skupina pravzaprav danes ena redkih skupin, ki povsem dostojno predstavlja našo pevsko kulturo tudi pred širšo javnostjo.

M. T.

PO MNOGIH NAŠIH DRUŠTVIH IN ŠOLAH LEPE PREŠERNOVE PROSLAVE

▣ nadaljevanje s 4. strani

je priredilo v prostorih Doma »Tone Ukmara«. Slavnostni govornik je bil pesnik Boris Pangerc, sledil pa je bogat spored. Nastopili so otroci osnovne šole »Mara Samsa« od Domja, zbor »Fran Venturini«, recitatorji in še pianistka Tatjana Blokar, violinist Ledi Frolja, na harmoniko pa je igrala Suzana Žerjal.

Društvi Rdeča zvezda in športni krožek Kras pa sta se dneva slovenske kulture spomnili s povabilom v prostore osnovne šole dramske skupine »Jaka Štoka«, ki je uprizorila veseloigro »Pariz je pač Pariz«.

Omenili smo že, da so skoraj vse šole poskrbele za svoje Prešernove proslave.

Prešernova proslava v goriškem Kulturnem domu

Druga Prešernova proslava v priredbi ZSKD, tokrat za Goriško, je bila v nedeljo, 10. t.m., v prostorih goriškega Kulturnega doma.

Po zamisli je bila močno podobna tržaški, le da so pripravili razstavo likovnikov Severne Primorske. Otvoril jo je prof. Milko Renar, likovni kritik Ciril Sedej pa je kratko predstavil umetnike.

Slavnostni govornik na nedeljskem prazniku slovenske kulture v Gorici je bil pesnik in prevajalec Ciril Zlobec. Ta naš bližji rojak, saj je rojen v Ponikvah na Krasu, je svoj govor tesno povezal in prepletel z ustvarjalno in življenjsko usodo pesnika Krasa Srečka Kosovela.

Osrednja točka nedeljskega programa pa je bil koncert Komornega orkestra RTV Ljubljana, ki je nastopil v isti zasedbi in z istim sporedom kot v Trstu.

Mladi, a zelo obetavni dirigent Stojan Kuret je z ljubljanskimi orkestraši izvajal dela Amanda Ivančiča, Antonia Vivaldija, Luciana Marije Škerjanca, Ubalda Vrabca in Pavleta Merkušja. Kot solisti so nastopili Iztok Kodrič, Peter Filipič, Ingrid Silič, Eva Novšak - Houška in Boris Šuberk.

Vsem je treba priznati veliko izrazno moč in odlično izvajanje. Po nedeljskem nastopu teh glasbenikov, med katerimi je bilo več diplomirancev naše Glasbene matice, si res upamo potihem želeli, da bi v doglednem času lahko izoblikovali tudi v naših tržaških in goriških razmerah orkester, ki bi lahko združeval v tej popolnejši obliki ljudi, ki bi znali muzicirati. Škoda je namreč, da pravzaprav nimamo vsaj zamejskega komornega ansambla, ki bi nas stalno predstavljal in obenem oblikoval zamejsko glasbeno kulturo in glasbeni okus.

Slovenska skupnost na Goriškem vljudno vabi člane, somišljenike in prijatelje na

OSREDNJO PROSLAVO

10-letnice obstoja in delovanja. Proslava bo v nedeljo, 24. t.m., ob 16.30 v deželnem Avditoriju v Gorici. Poleg političnih govornikov bodo nastopili pevski zbori iz Furlanije - Julijske krajine, Slovenije in Koroške.

Zgradili bodo nov most čez Vipavo

Že nekaj tednov je most čez Vipavo pri Rupi zaprt. Toda promet bo še za dobro leto moral skozi Gabrje, Rubije in Sovodnje. Državno cestno podjetje ANAS namreč zgraditi čez Vipavo nov most, ki bo stal prav na istem kraju, kjer je tudi danes.

Vest je potrdil načelnik oddelka ANAS za našo deželo inž. Mazzon na sestanku, ki ga je imel s predstavniki goriške pokrajine.

ANAS je torej opustila misel, da bi menjala traso ceste, ki gre iz Gorice do

Štivana, in bo zgradila novi most čez Vipavo na stari cesti. Načrt za novi most je baje že pripravljen. Gradnja tega pomembnega cestnega objekta naj bi po predvidevanjih stala dve milijardi lir.

Novi most, ki bo dolg 80 metrov, bo močno olajšal promet. Po predvidevanjih bo gradnja, od trenutka ko bodo začeli z deli, trajala približno pet mesecev. Zaradi drugih del, uradnih zamud in drugih zastojev pa po predvidevanjih prehod čez Vipavo pri Rupi ne bo mogoč še skoraj leto dni.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Prešernov nagrajenec Ivan Minatti

Med letošnjimi Prešernovimi nagrajenci je tudi pesnik Ivan Minatti. Utemeljitev se glasi tako:

»V prvinsko, skoraj otroško nedolžno, a trdno vero v skladno človečnost, ki je prežarjala Minattijevo partizansko pesem, so že v prvih povojnih letih začele pritekati neskladnost, razbolelost in bolečina. S pesnikovi besedami se to pesništvo imenuje: Bolečina nedoživetega. Potem se ta bolečina razraste do silovite potrebe po ponovni človeški bližini, do spoznanja, ki je krik in prošnja: Nekoga moraš imeti rad.

Celotna pesniška pot Ivana Minattija se nam pregledno in temeljito razkriva še zlasti v njegovi najnovejši knjigi, že kar osebni antologiji, **Prisluškujem tišini v sebi**, v kateri je skoraj za celo zbirko novih pesmi. Skozi to knjigo se nam njegova poezija predstavlja kot zaokrožen lok s simetrično uravnoteženim začetkom in koncem, med katerima leži izkušnja časa z bolečino nedoživetega v zenitu. Minattijev pesniški glas je spontan, razpoznaven in nezamenljiv; ob njem lahko rečemo, da pesnik svoje pesmi ne išče, ampak se ji izroča, kot občutljiva membrana zmeraj pripravljen na njen prihod. Ta odprtost in zvestoba poeziji mu zagotavlja trajno mesto v zakladnici slovenske besede.

Pesniška zbirka **Prisluškujem tišini v sebi** (1984) predstavlja izbor iz prejšnjih knjig, osem prvič objavljenih pesmi in prav tako nov ciklus **Oko sonca**. Zbirko dopolnjuje spremna beseda Kajetana Koviča, pesnikova Bio- in bibliografija (avtor France Dobrovoljc), z ilustracijami pa jo je popestril Jože Ciuha.

Predstavljati Minattija ni enostavno, to pa zato — naj se sliši še tako paradokso — ker je njegov pesniški svet v bistvu enostaven. Minatti je daleč od zapletenega razglabljanja, tuje mu je intelektualistično poigravanje, izražanje je zanj vedno in predvsem sporočanje, nikoli iskanje kriptomodernističnih zavrstosti. Njegova beseda je glas srca, njegova vprašanja vsa naša, današnja, znana, davno stara in večno prisotna. Beseda torej, ki hoče biti izpoved, a ne zgolj monolog, kajti z njo se po pesnikovi želji uresničuje to, kar je po Minattiju-človeku menda že nemogoče — iskanje osmišljanja lastne biti.

Če je namreč res, da Minatti razkriva osamljenost, je tudi res, da išče iz nje poti. Če je v sebi razkran in bi najraje kriknil, je po drugi strani skladnost izraza tista tolažba, ki mu daje uteho. In če je, končno, kot vsak pravi lirik predvsem subjektiven, je vseeno človek našega časa in kraja.

Zato ga razumemo, zato je tako bran.

V čem je njegova vrednost? V čem njegov čar?

Mogoče v njegovem nadaljevanju najlepših stvaritev slovenske lirike od začetkov do danes: Prešernova občutljivost je tu prisotna, zavezanost sporočilu, ki ga jasno izraža pesem Pevcu (»stanu se svojega spomni, trpi brez miru«). Nekaj Jenkove igrivosti diha iz njegovih verzov, Gradnikovega nagnjenja h klenosti, ki je že blizu aforizmu, a prežeta s spevnostjo, ki jo pri prvem včasih pogre-

šamo. Narava je tu, blizu Murnovi po svoji neposrednosti, Kosovelovi po preraščanju iz impresije v simbolnost. Najbolj človeški Kajuh, brez retorike, ki jo je narekoval vojni čas, odmeva v partizanski liriki. V neposredni bližini Zlobčevega »pobeglega otroštva« je Minattijevo vračanje v preteklost, prav tako soroden je pesnikom-intimistom, ki so nastopili v petdesetih letih.

Minatti je vse to in še nekaj več: misli in občutja zna posredovati s prefinjeno govornico, ki je sodobna, a hkrati klasična. V njem so verzi moderno svobodni, a ritmizirani, polni metafor in vseh tistih pesniških figur, ki dajejo izpovedi pečat pesniškega: anafore, stopnjevanja, kontrastnost, sinestezija, poudarjanje posameznih besed, novi simbolizem, geminacije, ponavljanje izrazov v ritmičnem crescendo.

Zato je njegova enostavnost le navidezna, kajti dosegel jo je po dolgem iskanju izčiščenosti, kakršno zmore le tisti, ki je globoko prepričan o moči besede, še več, o njeni svetosti. Zato se mu ni zapisala nobena odvečna misel, zato ni verz posledica praznega artizma, ampak sinteza prizadetosti in razumskega premišljevanja, neposrednosti in hotele strukturiranosti teksta.

Kar preseneča pri Minattiju, je njegova zrelost že na samem začetku. To, kar kritiki imenujejo »zvestoba samemu sebi«, je njegovo vztrajanje pri skladnosti tudi v trenutkih največjega malodušja, upora, iskateljstva. Mogoče zato, ker je njegova pesniška narava v bistvu lirična, zato ne prenese krika, ampak se iz tišine sveta oglašja kot mehka resignacija s kančkom preseganja lastne ujetosti v stvarnost, ki ni razveseljiva, s potrebno distanco do sebe in lastne bolečine, kar je edini pogoj za ustvarjanje, namenjeno bralcu.

Kdor bo bral Minattijeve pesmi danes, a tudi veliko kasneje, bo spoznal tudi delček povojne zgodovine z vsemi obljubami novega časa, z vsemi razočaranji, ki jih stvarno življenje prinaša. In bo spoznal, da se skozi vse vije, mimo padcev in odklonov, tenka, a vselej razpoznavna nit človečnosti, tiste vere v smisel, da gradimo mostove med nami, ki je le navidezno naivna. Naivnost je namreč posledica slepote, nepoznavanja, nerazumnosti. Tega pa v Minattiju ni. V njem se oglašja preseganje teme, razbitosti, obupavanja. Naj zato zaključim z njegovimi verzmi iz zadnjih, najsvetlejših dni:

Med hišami, ki temnijo,
skoz škrlatni predmrak
od daleč,
do sëm,
utripa
ognjena zenica
zlatega očesa.

Magda Jevnikar

Nemško literarno priznanje Levu Deteli

Na Dunaju živeči slovenski avtor Lev Detela, ki objavlja tudi v nemškem jeziku, je septembra 1984 za svojo v nemščini napisano religiozno liriko prejel posebno priznanje neodvisne žirije zahodnonemškega mesta Witten. Znano je, da je Detela skupaj s svojo ženo Mileno Merlak v veliki antologiji pesmi o Mariji, ki jo je v Münchnu in na Dunaju izdala založba Herold, objavil nemške lirične tekste.

Avstrijska založba »Niederösterreichisches Pressehaus« je nedavno ponatisnila reprezentativno antologijo nižjeavstrijskega pripovedništva, v kateri je objavljena tudi daljša novela Leva Detela o krajih in ljudeh ob češki meji na severu Avstrije. To knjigo je odkupila Nižjeavstrijska deželna vlada, ki jo kot darilo poklanja vsem maturantom nižjeavstrijskih gimnazij.

Ista založba je leta 1984 izdala tudi prvo literarno zgodovino Nižje Avstrije, ki jo je napisal vodja literarnega odseka nižjeavstrijskega radia dr. J. Twaroch. V tej knjigi je na plastičen način predstavljeno literarno ustvarjanje — kot piše Twaroch — »eksperimentalnega dvojezičnega avtorja Leva Detela, ki je s svojo družino več kot deset let živel v Nižji Avstriji«. Twaroch predstavlja Detelo kot pisatelja »temnih strani življenja«, bede, groze in uničevanja. Kot eksperimentalno pomembni sta omenjeni Detelovi nemški prozni zbirki »Legende o očetu« in »Imponirajoče kretnje vladanja«. Pričujoča analiza Detelovega nemškega literarnega pisanja je že druga iz zadnjega časa. Nedavno je namreč tudi dr. Kurt Adel v svojem pregledu avstrijske literature po letu 1945, ki je izšel pri dunajski univerzitetni založbi Wilhelm Braumüller, analitično spregovoril o Detelovem doprinosu k sodobni avstrijski literaturi.

Lev Detela je v zadnjem času objavil v nemščini več esejev, razprav in zapisov, v katerih je širši javnosti predstavil najnovejša dogajanja v slovenski literaturi doma in po svetu. Že 17. decembra 1983 je dunajski dnevnik »DIE PRESSE« objavil Detelov obširni pregled novejših slovenske literature v sklopu širšega kulturnopolitičnega dogajanja. V kulturni prilogi dunajskega dnevnika »WIENER ZEITUNG« je Detela 25. februarja 1984 ponovno razčlenil sodobno slovensko duhovno ustvarjanje. V isti prilogi z naslovom »Lesezirkel« so objavljene tudi pesmi Edvarda Kocbeka (v prevodu L. Detela) in Tomaža Šalamuna (v prevodu Korošca Fabjana Hafnerja) ter fotografije Gustava Januša, Tomaža Šalamuna, Tarasa Kermaunerja in Lojzeta Kovačiča. Ta Detelov esej o sodobni slovenski literaturi je sedaj izšel v knjižni obliki v velikem zborniku »LESEZIRKEL 1984«, ki ga je na Dunaju natisnila Avstrijska državna tiskarna, ki tiska tudi uradni dnevnik »Wiener Zeitung«. Obširni Detelovi eseji o slovenski literaturi so na vidnih mestih izšli še v drugih časopisih in revijah, n.pr. v »Stuttgarter Zeitung« (28. aprila 1984), v Münchenskem »CRITICÓNU« (maj-junij 1984), ta je septembra in oktobra 1984 objavil tudi Detelov esej o Albancih na Kosovem, ki je že prej v nekoliko spremenjeni obliki izšel v dunajskem mesečniku »Berichte und Informationen«, — medtem ko je Detelov prikaz slovenske sodobne literature v posebnem zvezku 8. avgusta 1984 ponatisnilo tudi glasilo Švicarskega Vzhodnega inštituta v Bernu »ZEITBILD«.

Detela je na daljši način spregovoril tudi o lanskoletnem Petrarkovem nagrajencu, koroškem Slovencu Gustavu Janšu. Esaj o Janšu je obja-

nadaljevanje na 8. strani ■

Sodobno kmetijstvo

Lansko vreme nam ni bilo naklonjeno in je slabo vplivalo na količino in kakovost pridelka. Mraz, deževje, toča, megla in poplave so sledile druga drugi. Vendar vzrokov bornega pridelka ni pripisati zgolj vremenu, kar je najbolj očitno pri vinski trti in krompirju. Vinsko trto je ves čas spremljalo slabo vreme, a marsikateri vinogradnik ne samo, da ni omilil posledic slabega vremena, temveč je precej prispeval, da so te posledice še bolj vidne in boleče. Peronospora je v vinogradih, kjer so slabo in togo škropili, ne glede na vreme, naredila celo avgusta precej škode, ker je napadla pravo in še kako potrebno listje, tako da so marsikje na trtah ostali le štrclji in nekaj listov, ki ni zadostovalo niti za zoritev niti za dozorevanje lesa.

Konec avgusta pa je močno napadla grozdje pepelovka ali oidij. Jagode so pokale, se črnile in sušile. Kjer so bile jagode le malo poškodovane, je dokončno škodo opravila gniloba. Edini vzrok za tako močan pojav oidija je ta, da se je prenehalo s škropljenjem veliko prezgodaj in ker se je lani kasnila vegetacija v vinogradu.

Na Krasu, kjer so škropili še pozneje in ne samo avgusta, temveč tudi septembra, pa je konec septembra začelo zgodaj rjaveti listje. Eden vzrokov je raba bakrenih pripravkov, ki lahko poškodujejo trto, če je vreme mrzlo in zato jih tudi ne priporočamo za prva pomladanska škropljenja. Lani se je izkazalo, da pri mrzlem koncu poletja prej izgubimo listje, če škropimo z bakrom. Če bi grozdje do takrat do-

Napačni ukrepi pri varstvu rastlin

zorelo, nam ta sprememba barve listja ne bi povzročala težav, pri lanskih temperaturah pa je škoda precejšnja.

Zakaj je škoda zaradi prezgodnjega porjavenja listja največja prav na Krasu? Na Krasu so dokaj zgodaj nizke temperature, znano pa je, da je prav sorta refošk torej teran izredno občutljiva za bakrene pripravke, kar v mrzlih jutrih pride toliko bolj do izraza. Vendar lani je na Krasu rjavelo listje, čeprav niso uporabili bakrenih

pripravkov. Marsikje se je v drugi polovici avgusta in na začetku septembra na listju vinske trte razmnožila pršica. Taki vinogradi so imeli listje zamolklo zelene barve z bakrenim leskom, ki je bil iz dneva v dan izrazitejši, dokler listje ni popolnoma porjavelo. Značilno je, da listje ni dobilo za jesensko obarvanje refoška - terana značilne živordeče barve.

Zato iščimo s povečevalnim steklom najprej pršico. Ker so nekatere vrste pršic izredno majhne, se obrnimo na strokovno službo. Listje je potrebno ne samo zaradi grozdja in lesa, posledice predčasno gole trte se dolgo čutijo.

Z. T.

Težave zaradi izredno hude zime

Nov val mrzlega vremena je pri naših kmetih povzročil nekoliko skrbi, kajti s februarjem in z daljšanjem dnevov je vsak lep dan veliko vreden, da se začne z delom v vinogradu in sploh na posestvu, ki ga je treba pripraviti na spomladanske posevke.

Naši vinogradniki so še posebej v skrbah za vinograde. Ne toliko zaradi zadnjega mraza, ampak bolj zaradi možne škode, ki so jo trte utrpeli v januarju, ko je termometer kazal tudi -15 stopinj Celzija. Posebno v vinorodnih predelih Krasa ugotavljajo nekateri kmetovalci in pregledniki škode, da so nekateri vinogradi utrpeli precejšnjo škodo zlasti na očesih. Ponekod je škoda vidna tudi na rodnih brstih in celo na enoletnem lesu, to posebno tistih trt, ki niso mogle dovolj dozoreti v letošnji vlažni jeseni. Pozeba je prizadela predvsem trte z večjo bujnostjo.

Strokovnjaki in izkušeni kmetovalci, ki smo jih vprašali za nasvet, pravijo, da še ni sile z rezjo, saj je nevarnost za pozebo komaj obrezanih trt znatno večja kot sicer. Če smo opazili, da je pozeba precej prizadela naš vinograd, je morda umestno počakati celo do brstenja, ko bo škoda dokončno očitna. Pri rezi pa bo treba paziti predvsem na to, da bo omogočala obnovo novega rodnega lesa. Primerno bi morda bilo zato pustiti več oces na več enoletnih rožgah, ki so rasle na starih šparonih. Seveda bo v tako obrezanih vinogradih potrebna večja skrb v poletnih mesecih, ko bo treba trte nujno čistiti.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »Novi list« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 — Odgovorni urednik: Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart. Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Bojan Brezigar:

Varianta Splošnega regulacijskega načrta v devinsko-nabrežinski občini

II.

Varianta, o kateri bo moral občinski svet razpravljati in ki bo nosila, za golo informacijo, številko 10 v seznamu sprememb osnovnega urbanističnega dokumenta občine, je torej rezultat kompleksnega dela. Seveda bo mogoče še ugotoviti pomanjkljivosti, vendar želim takoj poudariti, da ne predstavljamo tega dokumenta z zaprtostjo, ampak poudarjam, kar bom kasneje še ponovil, našo popolno razpoložljivost za vsak konstruktivni doprinos. Menimo namreč, da mora ta dokument, ker je pač osnovni dokument naše občine, uživati čimširšo podporo v najvišjem institucionalnem organu naše občine. Vsekakor pa mislimo, da smo s predstavitvijo načrta izžerpali kompleksno in včasih zelo težko delo, ki je terjalo tudi kočljiva posredovanja zaradi križanja interesov in potreb različnih slojev prebivalstva na istih območjih. Do izbir je vsekakor prišlo, kajti menimo, da bi bila najslabša izbira prav nobena izbira, ki ne bi zadovoljila nikogar in bi pustila vprašanje odprto ter bi s tem, da ne bi zaprla nobene poti dejansko zaprla vse poti.

To so torej osnovna načela variante. Prehajam tako k orisu sprejetih odločitev, pri čemer bom opustil tiste, ki so urbanistično manj zani-

mive, ki ne vsebujejo bistvenih sprememb v primerjavi s sedanjim normativom in ki jasno izhajajo tako iz načrtov kot tudi iz priloženega normativa, kot na primer nekatere spremembe cestnega omrežja in območij, ki so namenjena javnim storitvam. Bolj poglobljeno bom torej obravnaval štiri poglavja in sicer gradbene dejavnosti, produktivne dejavnosti, kmetijstvo, povezano z upravo teritorija, in turistične dejavnosti.

GRADBENA DEJAVNOST NAJ ZADOŠČA SAMO POTREBAM NARAVNEGA RAZVOJA

Varianta, ki jo bomo odobrili, bistveno zmanjšuje možnosti stanovanjskih gradenj v občini. To je prvi podatek, s katerim sem hotel seznaniti občinski svet, preden preidem k obrazložitvi razlogov te izbire in k oceni morebitnih posledic. Zmanjšanje zmogljivosti načrta, in dovolite mi ta nepravilen, a zelo zgovoren izraz, je bila namreč osnovna zahteva, ki smo jo postavili v trenutku, ko smo poverili strokovnjakom nalogo, da izdelajo varianto. Prvi načrt ni postavljajal bistvenih omejitev številu prebivalstva, drugi načrt iz leta 1975 je dejansko to število skrčil na približno 35 tisoč, sedanji načrt pa to številko zmanj-

šuje za približno nadaljnjih 60 odstotkov. Številke so približne, vsekakor pa dovolj zgovorne in pomenijo, da je bila osvojena splošna težnja, po kateri naj bi moral novi načrt zadostiti predvsem, če ne izključno, potrebam naravnega razvoja naše občine. Ta izbira se nam je zdela najprimernejša iz štirih razlogov. Nakažem jih sedaj, a na vprašanje se še povrnem kasneje, ko bom obravnaval vprašanje, ki ni manj kočljivo in sicer gradbeno dejavnost na turističnih območjih. Razlogi so v ugotovitvi stalnega demografskega upadanja v tržaški pokrajini in torej manjšega povpraševanja po stanovanjih, stalnem naraščanju prevoznih stroškov, zaradi česar upada zanimanje za bivanje na območju, ki je tako oddaljeno od delovnih mest, kot je naša občina, v dejstvu, da naša občina ni sposobna nuditi bistvenih storitev znatno večjemu številu prebivalcev in v zaskrbljenosti zaradi neravnovesij, do katerih bi prišlo s ponovnimi spremembami družbenih razmerij v naši občini.

Na osnovi teh motivacij smo privilegirali vse tiste posege, ki lahko zadostijo potrebam prebivalstva občine in ki ne bi omogočali posegov nepremičninskega špekulacijskega značaja, pri čemer z besedo špekulacijsko ne mislim nič protizakonitega ali negativnega, ampak hočem s to besedo označiti predvsem tisto vrsto nepremičninskih gradbenih posegov, ki ne daje nobenega jamstva o bodoči namembnosti nepremičnin, ampak katerih edini namen je ostvaritev prebitka ali dobička s strani operaterja. Tovrstne operacije ne koristijo razvoju občine in jih zato načrt znatno omejuje.

Nemško literarno priznanje Levu Deteli

■ nadaljevanje s 6. strani

vila dunajska »DIE PRESSE« 7. in 8. julija 1984, ponatisnjen pa je med drugim tudi v lanskim četrti številki koroške kulturne revije »FIDIBUS«.

Na veliko je v nemškem svetu spregovoril Detela o Edvardu Kocbeku ob njegovi lanskoletni osemdeseti obletnici rojstva. O Kocbeku je pisal v dnevniku »Luxemburger Wort«, v celovški »Kleine Zeitung« in v četrti številki avstrijske revije »PANNONIA«, medtem ko je v lanskim drugi številki »PANNONIJE« predstavil Gustava Januša ter v obširnem eseju probleme literarne dvojezičnosti od Josepha Conrada do na Dunaju živečega Mila Dora.

Lanska (dvaindvajseta) številka literarne revije »LOG«, ki jo Detela z Wolfgangom Mayerjem Königom izdaja na Dunaju, je veliko prostora posvetila Edvardu Kocbeku. Poleg drugega je objavljen Detelov prevod Kocbekovega »Nemškega dnevnika«, novi prevodi Kocbekovih pesmi ter Detelov esej o Kocbekovem življenju in delu. V isti številki »LOGA« piše nemška slavistka Hilde Bergner o slovenski literaturi Milene Merlak. V lanskim enaindvajseti številki »LOGA« je natisnjen odlomek »Lepota razvaline« iz nastajajočega Detelovega nemško pisanega romana »GRAND-HOTEL«, pesem »Sfinga« Milene Merlak ter Detelovi nemški eseji o Gustavu Janušu, Branku Hofmanu in Žarku Petanu (oddajal jih je tudi prvi program avstrijskega radia, ki je 27. decembra uporabil tudi Detelov zapis o slovensko-angleški antologiji koroškega slovenskega pesništva, ki je izšla pri Mohorjevi družbi v Celovcu). V avstrijskem radiu se je Detela leta 1984 pojavil tudi kot avtor in izdajatelj revije »LOG« ter kot predavatelj na pisateljskem srečanju v Brezah, kjer je v posebnem referatu na

široko spregovoril o povezovalnih značilnostih srednjeevropske kulture.

V triindvajseti številki »LOGA« je objavljena med drugim proza in poezija Milene Merlak, Detelovi zapiski ter kritike o albanski kulturni situaciji in novih knjigah, medtem ko je štiriindvajseti »LOG« v celoti posvečen lanskoletnemu avstrijskemu simpoziju o »Blaznosti in kulturi« v nižjeavstrijskem Drosendorfu. Natisnjena je tudi Detelova proza o mrtvem svetu ob češki meji in praznih obmejnih cestah, po katerih je sredi bujnega življenja pred dvesto leti v kočiji potoval Mozart z Dunaja v Prago na premiero lastne opere »Don Giovanni«.

O mednarodnem pisateljskem srečanju v koroških Brezah, na katerem so sodelovali tudi slovenski avtorji, je Detela v nemščini spregovoril v časopisih »Luxemburger Wort« in »Die Furche« (Dunaj), medtem ko je o poeziji tudi s Slo-

venci povezanega avstrijskega pesnika Petra Paula Wiplingerja poročal v lanskim osemindvajseti številki dunajske kulturne revije »MORGEN«.

Detelove poezijo je lani objavila švicarska literarna revija »PHILODENDRON« (št. 24), njegovo satirično prozo štirinajsta številka koroške revije »UNKE«, medtem ko je nemško božično pesem Milene Merlak natisnil 20. decembra 1984 največji avstrijski agrarni tednik »Der Bauernbündler«.

Ob koncu moramo omeniti tudi Detelova »kulturna pisma iz Furlanije in Julijske krajine«, ki redno izhajajo v koroški kulturni reviji »DIE BRÜCKE« za leto 1984.

Obseg pričujočega članka bi presejala omemba Detelovih objav v angleščini. Naj le navedemo, da je že dvakrat opozoril na zanimivost ljubljanske »NOVE REVIJE«. Ta trenutek pripravljata Milena Merlak in Lev Detela več novih literarnih in publicističnih del ter iniciativ v slovenščini in nemščini, a tudi v drugih jezikih.

Popieluško ni ščuval k sovraštvo

Poljske oblasti bodo odslej dosledno in strogo izpolnjevale zakonska določila tudi v odnosu do Cerkve in duhovnikov. To je v intervjuju za italijansko revijo »Il Sabato« izjavil poljski minister za verska vprašanja Lopatka. Dejal je, da je Popieluškov primer pokazal, kako se je država motila, ko ni odločno nastopala proti duhovnikom, ki so kršili zakone in ogrožali državno ureditev. Tako so zgrešili, da niso pravočasno aretirali duhovnika Popieluška. Enkrat so ga sicer priprli, a so ga izpustili v upanju, da bodo primerno poskrbele cerkvene oblasti.

Minister je še dejal, da se Vatikan oddaljuje od koncilске usmeritve, zato tudi poljske oblasti ne bodo mirno prenašale kršitev zakonov.

Ravno te dni pa je v dveh pridigah zavrnil tako mišljenje poljski primas kardinal Glemp. Zglašal se je, da nekateri zvrčajo krivdo za umor duhovnika Popieluška na samo žrtev zločina, torej na Popieluška, in pa na Cerkev. Umorjeni duhovnik nikoli ni ščuval k sovraštvo. Take obtožbe niso mogle dokazati na procesu v Torunu niti lažne priče. Cerkev prepoveduje duhovnikom izrazito politično delo,

Dejansko je edino resnično novo zazidljivo območje — cona C, kot jo določa načrt v skladu z določili deželnega urbanističnega načrta, veliko zemljišče v Nabrežini - kamnolomih, ki smo ga izbrali zato, ker je skoraj v celoti že last občine in kjer je torej možno z lahkoto uresničiti pobude cenjenih ljudskih gradenj, ne da bi bile potrebne razlastitve večjih površin. Tu je tudi dovoljena gradnja z večjimi indeksi, do kubičnega metra na kvadratni meter, predpisan pa je minimalni indeks 0,6 kub.m/kv.m. da bi deli zemljišča ne ostali neizkoriščeni. Seveda je za celotno območje predviden izvedbeni načrt, ki ga bo morala občina neposredno upravljati in bo torej občina odločala, komu naj da, v last ali v izkoriščanje površinske pravice, in osebno mislim, da je druga rešitev primernejša, posamezne zazidljive parcele.

Kot nove razvojne cone smo tudi določili nekatera območja, za katera so bili že sprejeti izvedbeni načrti ali ki so prevelika, da je zahteva po takem načrtu upravičena.

Preden preidem k razmejitvi izpopolnitvenih območij, takozvanih con B, želim poudariti nekaj, kar je za to upravo velikega političnega pomena. V teh zadnjih letih so se številni občani obrnili na občinsko upravo s prošnjo po spremembi regulacijskega načrta, ki so jo utemeljili s svojimi potrebami, s potrebami svoje družine ali svojega podjetja. Vse smo pozvali, naj vložijo prošnjo in tako smo zbrali približno 200 različnih prošenj, med katerimi je večina prošenj ljudi, naših občanov pa tudi občanov drugih občin, ki si želijo zgraditi hišico za svojo družino. Mi smo

pozorno ocenili te prošnje, seveda z obvezo, da ugodno rešimo čim večje število primerov, s katerimi smo bili tako seznanjeni. In tako smo, kar lahko povem z velikim zadovoljstvom, pozitivno rešili več kot 70 odstotkov predloženih prošenj, medtem ko od ostalih trideset odstotkov polovica ni več aktualnih. Nekritični ostane tako približno 15 odstotkov prošenj, ki jih ni bilo mogoče rešiti. Vsekakor menim, da je ta postopek, s katerim smo vabili zainteresirane, naj predhodno vložijo prošnjo, pa čeprav je neobičajen, vsekakor zajamčil zadovoljive rezultate in ga lahko dokaj neskromno ocenimo kot učinkovit primer odprtosti in ugotavljanja potreb, kadar je še dovolj časa za pozitiven odgovor na te potrebe, ne da bi s tem spreminjali splošne smernice načrta.

Načelna smernica za določitev con B ali izpopolnitvenih območij je zelo enostavna; priznati že zazidano območje, vključiti vmesne nezazidane parcele, ponovno začrtati meje ob upoštevanju prejetih prošenj. Na osnovi teh načel smo določili meje vseh vasi naše občine, ki se razlikujejo od prejšnjih. Odpravili smo znatna neizkoriščena zazidljiva območja, ki jih je predvideval prejšnji regulacijski načrt in kjer v zadnjih desetih letih ni nihče gradil in dodali smo nova območja, o katerih menimo, da so primernejša za gradbeni razvoj posameznih vasi. Gradbene indekse smo nekoliko zmanjšali in znašajo sedaj 0,8 kub. m./kv.m., razen v delu Sosljana in v Štivanu, kjer je indeks 1 kub. m. na kv. m. in v Ribiškem naselju, kjer je indeks 1,3. Te rahle razlike so bile vnešene zaradi potreb posameznih vasi in tudi zaradi potrebe, da se ne preveč

oddaljimo od obstoječe tipologije v posameznih conah.

Posebej je treba oceniti stanje v Križu. Ker se zavedamo, da skoraj celotno naselje leži v tržaški občini, a je zaradi oblike tal in zaradi raznih vinkulacij vsakršen razvoj vasi v tržaški občini nemogoč, smo iskali alternativnih rešitev. Iz Križa smo prejeli znatno število prošenj, skoraj trideset, ki pa so zadevale v veliki meri zemljišča, raztresena po velikem ozemlju med pokrajinsko cesto in med avtocesto v gradnji. Če bi to ozemlje postalo zazidljivo, bi to pomenilo dejansko novo vas, kar bi lahko odprlo vrata spekulacijskim posegom in bi se lahko tudi zgodilo, da ne bi rešili potreb proslincev, ker bi bila to nova velika zazidalna površina in torej podvržena izvedbenim načrtom, ki so zelo zahtevni, tako finančno kot tudi kar zadeva čas, ki je potreben za izvedbo. Vsekakor smo na razpolago, da v kateremkoli trenutku preverimo vprašanje, če bi nam predstavili organski predlog, ki bi bil ozemeljsko omejen in v katerem bi bile združene potrebe čim večjega števila domačinov. To ni brezpredmetni recept, ampak trdim, da se naša začetna razpoložljivost ne bo spremenila, če bi se pojavila organska pobuda tudi v času, ki gre od danes pa do trenutka, ko bomo varianto oddali deželnim oblastem.

Medtem pa smo že ugodno rešili približno deset prošenj, ki zadevajo zemljišča na območju ob pokrajinski cesti, ki je, kljub temu, da ne gre za krajevno cesto, dovolj široka, da lahko zmore breme tega dodatnega prometa. Ta pas je zazidljiv z normativom izpopolnitvenih območij.

(Dalje)